

Inštitut za celulozo in papir
Pulp and paper Institute

PAMETNA EMBALAŽA

Tadeja Muck^{1, 2}, Tea Toplišek¹

¹Inštitut za celulozo in papir, Ljubljana

²Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta

Oblikovanje za okolje in novi embalažni materiali, GZS, Ljubljana, 13. 12. 2013

VSEBINA

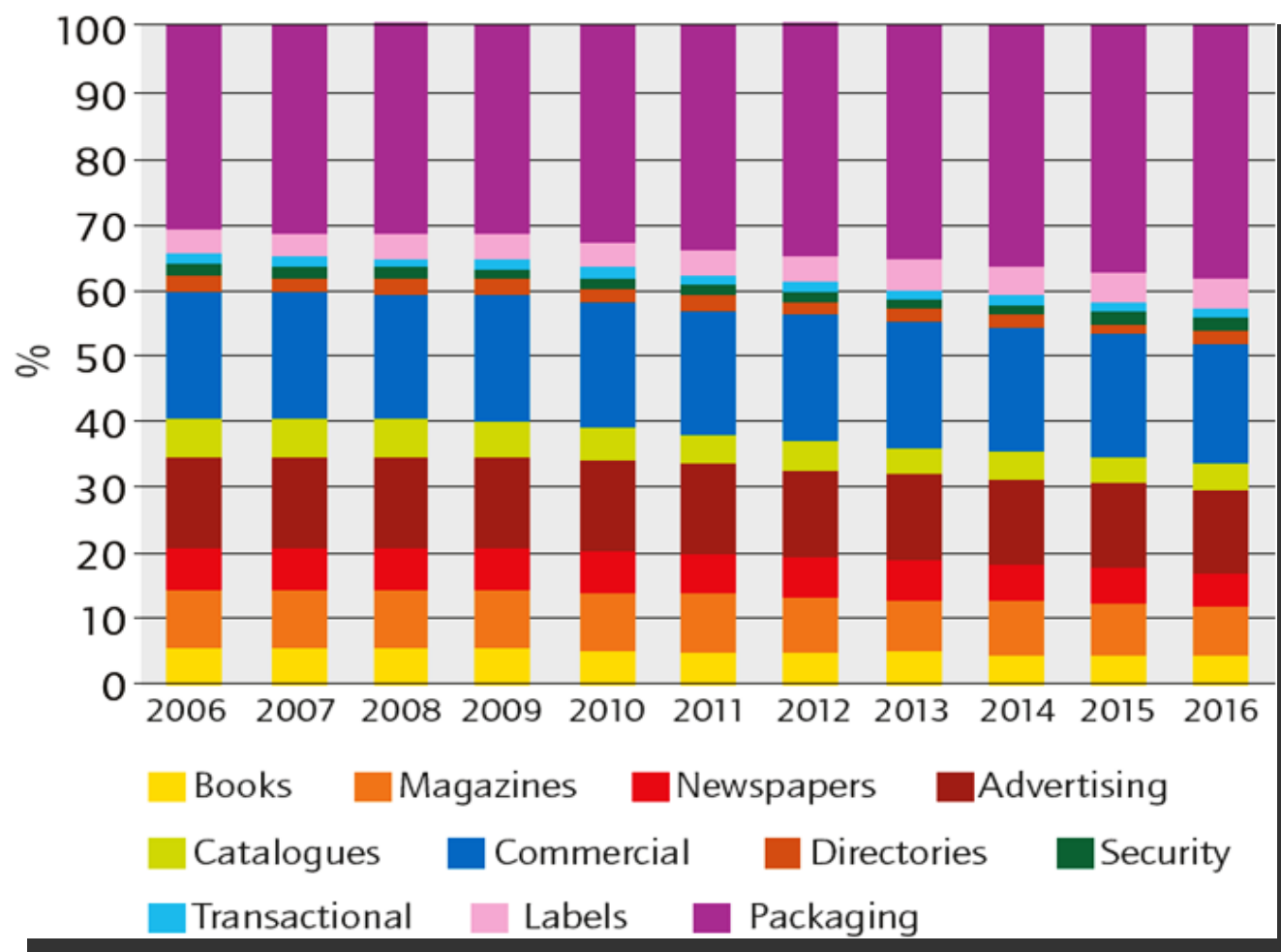
Globalni razvoj tiskarskega trga

Opredelitev pojmov

- ☐ pametna embalaža
- ☐ inteligentna embalaža
- ☐ aktivna embalaža

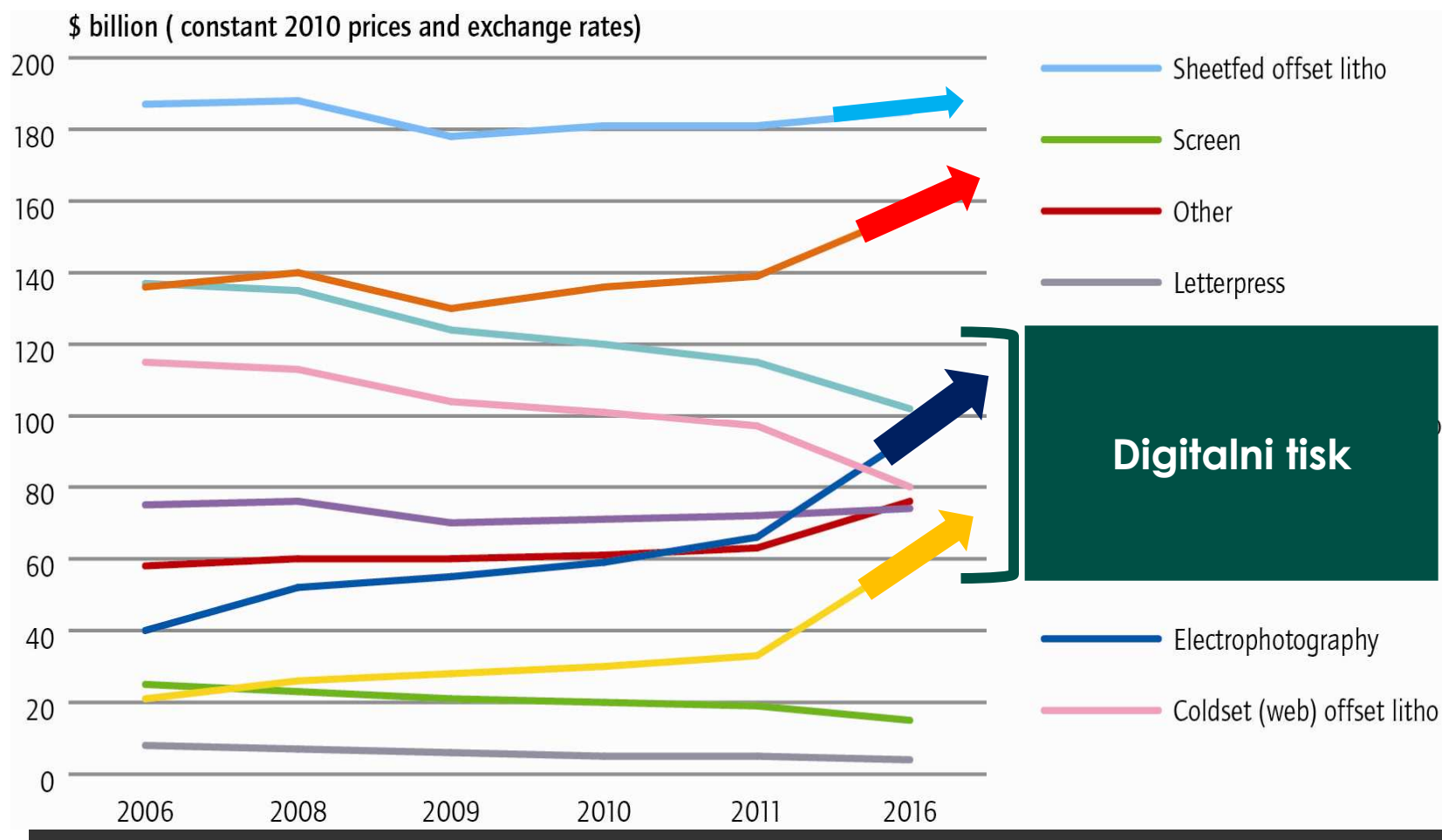
GLOBALNI RAZVOJ TISKARSKEGA TRGA

GLOBALNI RAZVOJ TISKARSKEGA TRGA

Trend uporabe tehnologij tiska

GLOBALNI RAZVOJ TISKARSKEGA TRGA

□ Digitalni tisk

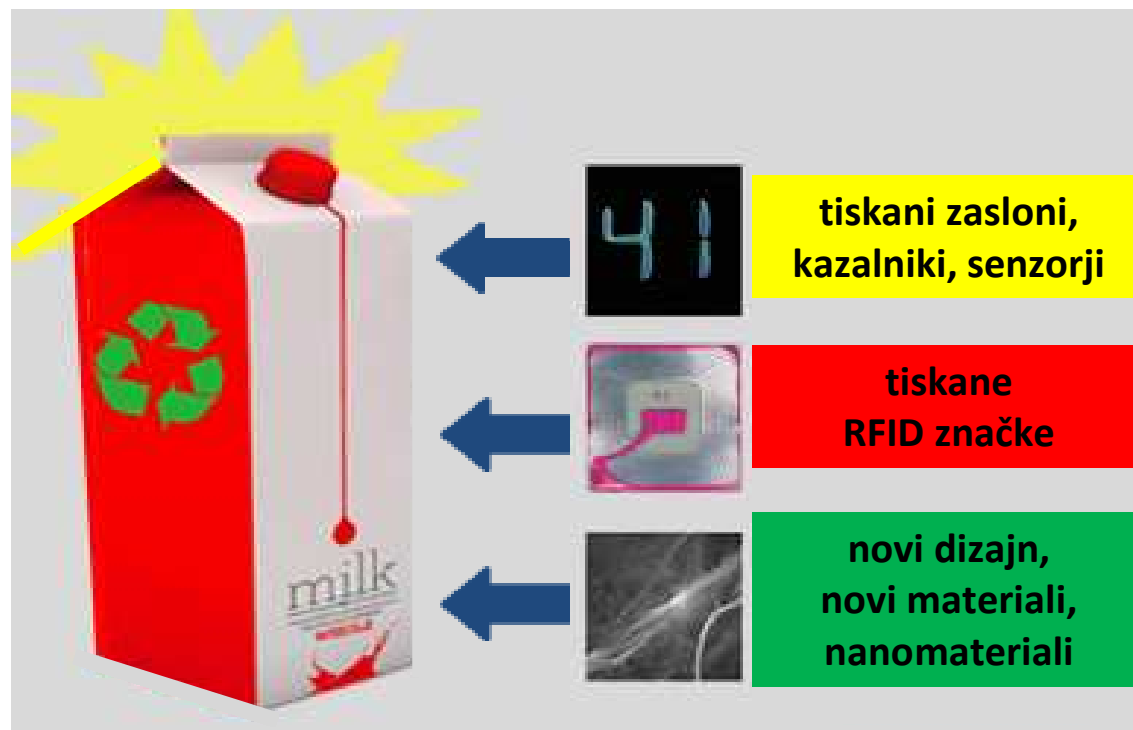
- tisk spremenljivih podatkov > ključno marketinško orodje > majhne naklade (od 1000 do ene same), personalizirana embalaža > ...
- popolnoma nov pomen za kupca > izdelava po želji > izbira velikosti in barve embalaže, vrste izdelka, personalizirano sporočilo > ...

PAMETNA EMBALAŽA

Razvoj pametne (aktivne, inteligentne) embalaže zahteva interdisciplinarni pristop:

- papirništvo – razvoj novih papirjev,
- grafika – tisk, design,
- fizika,
- kemija,
- biologija,
- elektronika,
- management,
- ...

PAMETNA EMBALAŽA

Sledenje embalaže

PAMETNA EMBALAŽA

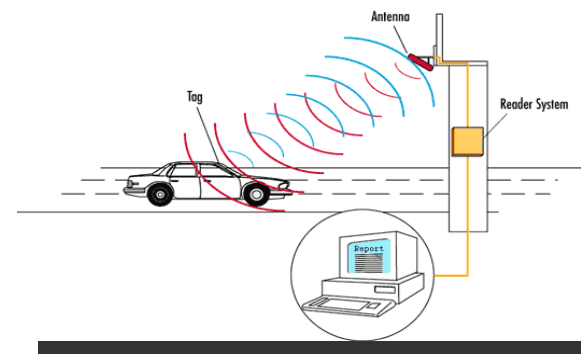
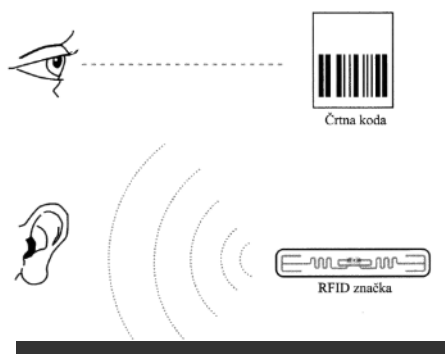
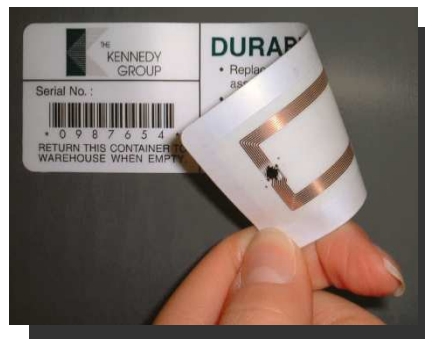

QR kode + mobilni telefon

- dodatne informacije o izdelku
- spletno nakupovanje, trženje
- ...

Črtna koda >>>> RFID

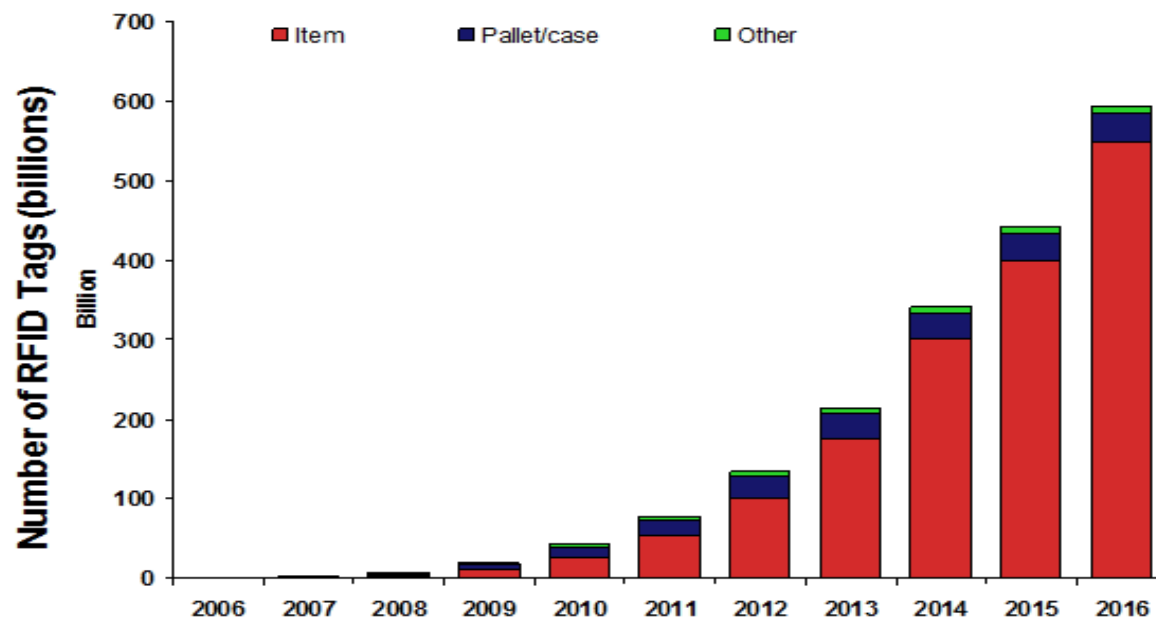
PAMETNA EMBALAŽA

Napoved rasti razširjenosti RFID značk

IDTechEx forecast for RFID tags 2006-2016

IDTechEx

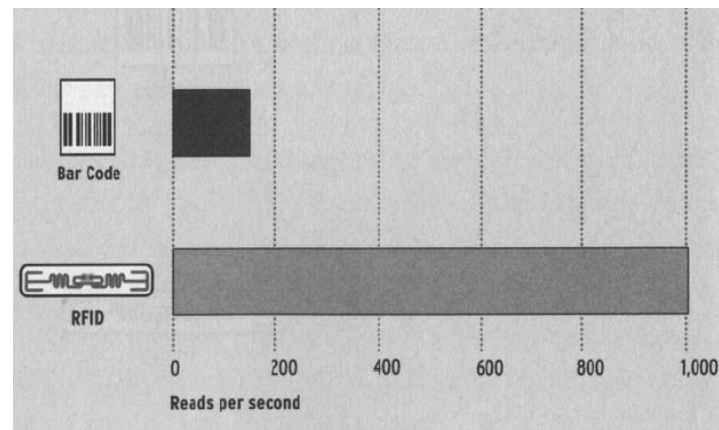
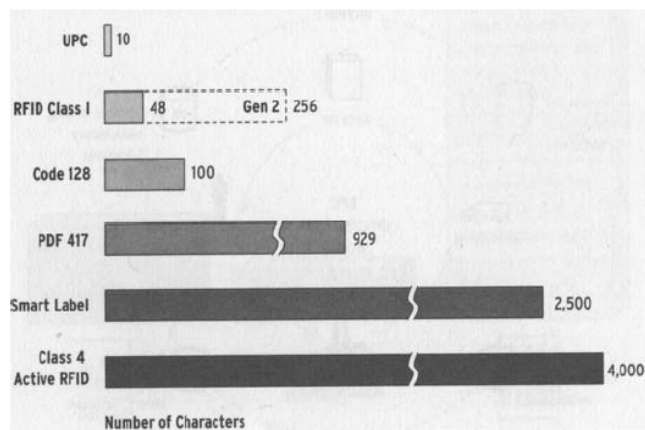
Consulting – Publications – Conferences

© IDTechEx Ltd

RFID (ID) >>>> RFID (ID + senzorji)

PAMETNA EMBALAŽA

HF in UHF –RFID

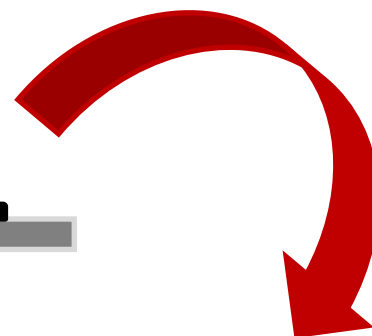
TISKANA ELEKTRONIKA

TISKANA ELEKTRONIKA

- uporaba običajnih, gibkih materialov (papir, karton, folija ...)
- funkcionalne tiskarske barve
- konvencionalne tehnike tiska

Konvencionalni tisk

– procesne barve (CMYK) ...

Tisk elektrone

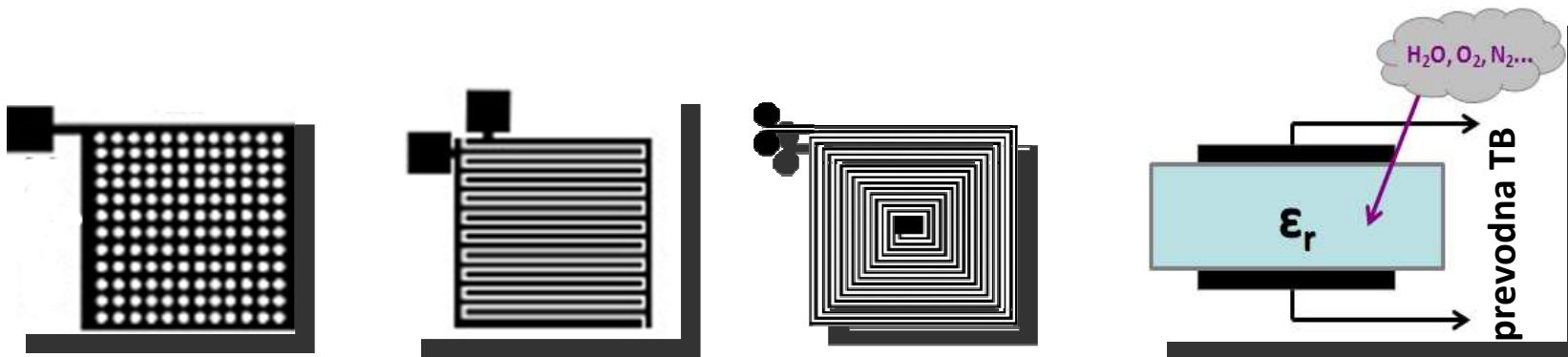
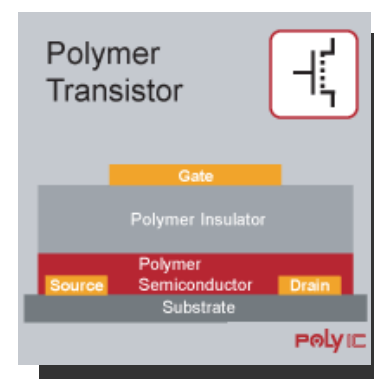
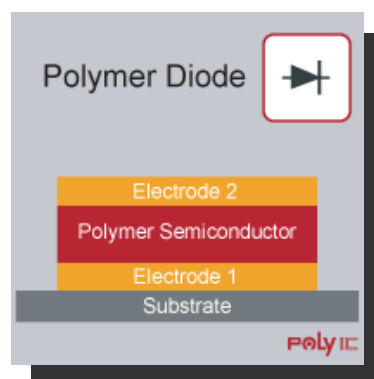
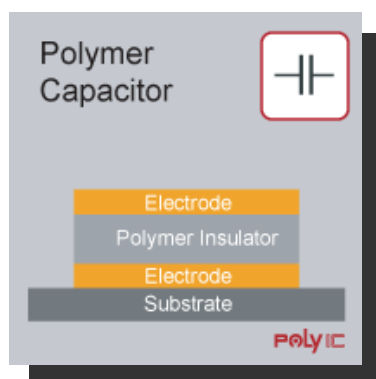
– funkcionalne barve

PAMETNA EMBALAŽA

TISKANA ELEKTRONIKA

- tisk pasivnih elektronskih komponent (RFID anten, senzorjev ...)
- tisk aktivnih elektronskih komponent (zasloni, IC vezja ...)

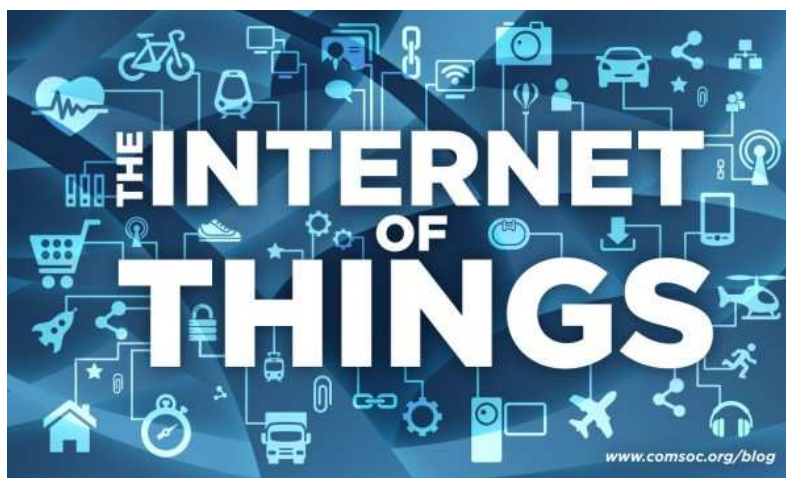

PAMETNA EMBALAŽA

TISKANA ELEKTRONIKA

- ❑ **RFID značke (NFC)**
  - sledenje zalog
  - svežine
  - spletno obnavljanje zalog
- ❑ **internet stvari (internet of things)**
  - povezava z /med napravami
  - ...

TISKANA ELEKTRONIKA

- ☐ zasloni,
- ☐ senzorji,
- ☐ RFID značke,
- ☐ ...

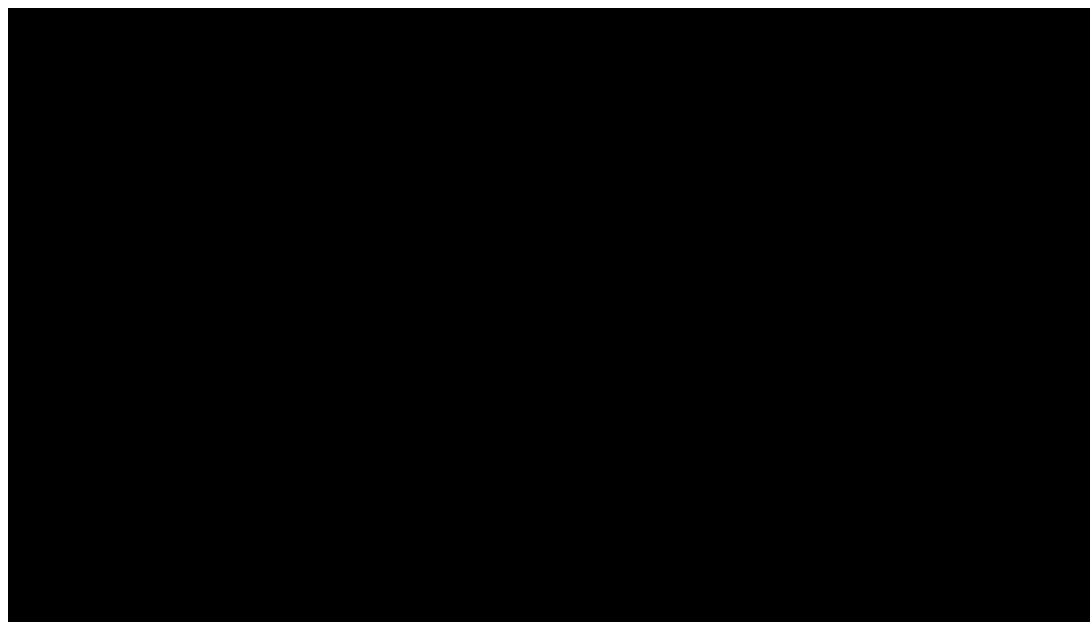

PAMETNA EMBALAŽA

OBOGATENA RESNIČNOST

- ☐ dokaj novo področje pri embalaži
- ☐ tiskani markerji (slike) se zajamejo s kamero (PC, mobilni telefon, tablični računalnik ...), da spojijo fizični svet z virtualnim.
- ☐ možnosti OR v povezavi z embalažo so brezmejne – velika dodana vrednost.

AKTIVNA / INTELIGENTNA EMBALAŽA

Pojma se nanašata na sisteme za pakiranje:

- ☐ živil
- ☐ farmacevtskih izdelkov
- ☐ drugih izdelkov

AKTIVNA EMBALAŽA

- podaljšuje rok trajanja izdelka,
- ohranja in izboljša kakovost (svežino, organoleptične lastnosti...)
- izboljša varnost

interakcije

tok informacij

INTELIGENTNA EMBALAŽA

- vključitev notranjih in zunanjih kazalnikov, senzorjev
- spremljanje svežine, kakovosti izdelka
- beleženja pogojev skladiščenja, sprememb lastnosti embalaže in produktov, pogojev rasti, predelave in transporta
- potrditev neoporečnosti in avtentičnosti izdelka
- informiranje proizvajalca, trgovca ali potrošnika o stanju proizvoda.

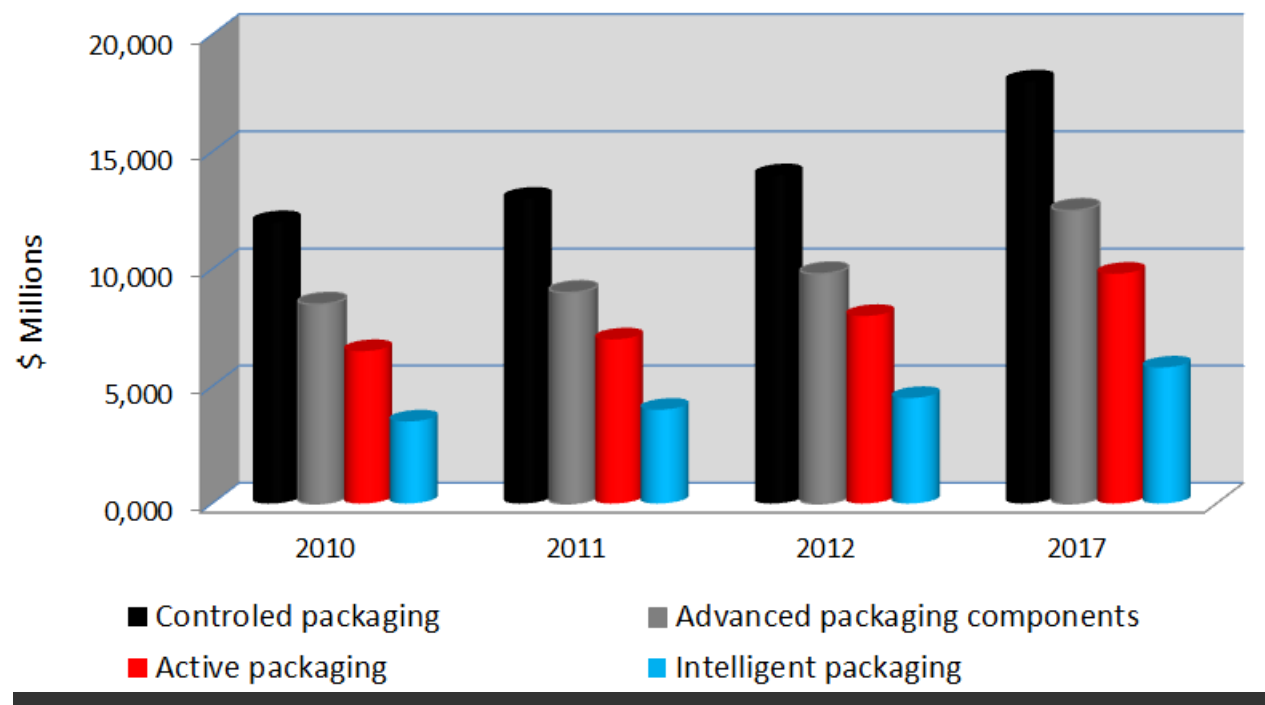

AKTIVNA / INTELIGENTNA EMBALAŽA

Zelo razširjena v ZDA, Kanadi, Japonski in Avstraliji. V Evropi manj zaradi:

- omejitve zaradi evropske zakonodaje
- nezadostno dokazana učinkovitost in vedenje o vplivu na okolje

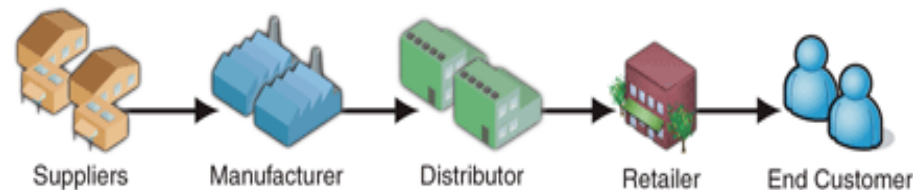
Source: BCC Research

Active, Controlled, and Intelligent Packaging for Foods and Beverages (FOD038C)

Published Date: **May 2013**

INTELIGENTNA EMBALAŽA

☐ **beleženja** pogojev skladiščenja, transporta ...

V osnovi poznamo dve vrsti inteligentne embalaže;

1. meri pogoje embalaže na zunanji strani (zunanji kazalniki, senzorji)
2. meri pogoje (neposredno kakovost izdelka) – znotraj embalaže - neposredni kontakt s proizvodom (notranji kazalniki, senzorji)

Primeri:

☐ **Kazalniki;**

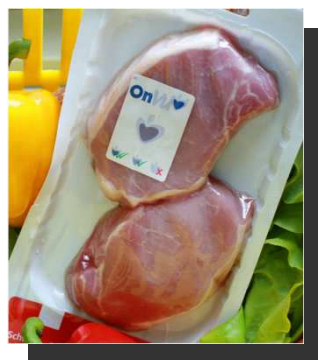
- zunanji; časa – temperature TTI, notranji; uhajanja plinov, zrelosti, strupenosti ...

☐ **Senzorji;**

- zunanji/notranji; **RFID senzorji**, biosenzorji ...

❑ TTI kazalnik, seštevalnik, integrator (CoolVu) – zunanji;

❑ biosenzor svežine (OnVu) – notranji;

Svežino rib napove iz količine hlapnih dušikovih spojin (trimetilamin), proizvajajo MO na ribah - senzor meri spremembo el. lastnosti v vodni fazi – sprememba prevodnosti (kompleksno modeliranje).

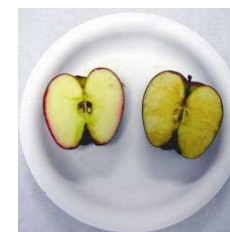
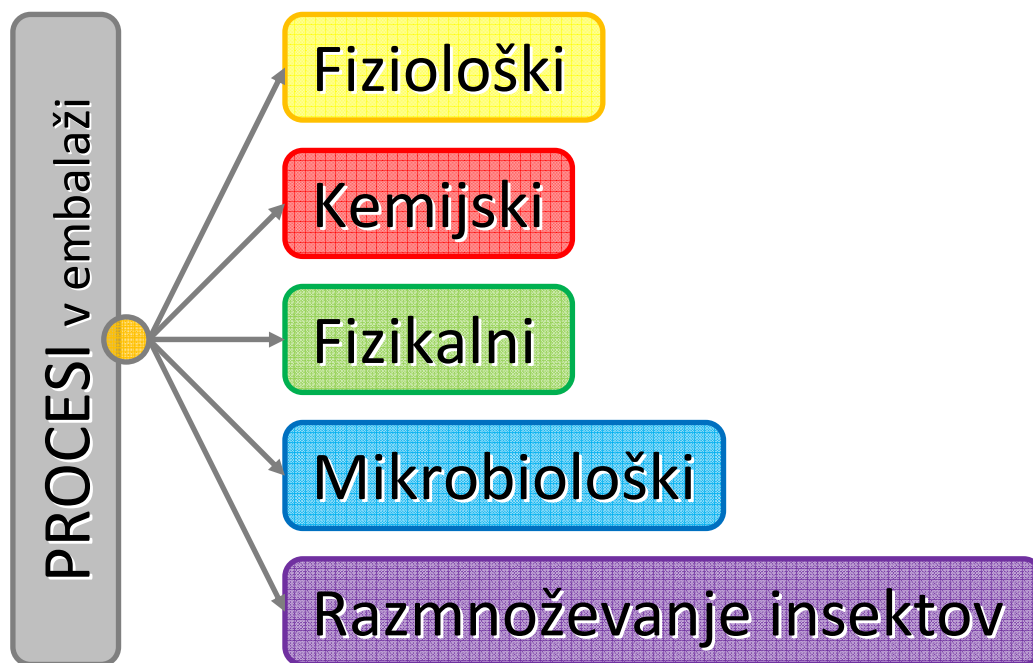

Seštevalnik - akumulator toplote . S časom se kemično spreminja, na nizki T počasneje , na visoki hitreje. Ko reakcija poteče do konca , kazalnik kaže, da živilo ni primerno za uporabo - živilo akumuliralo zadosti toplote, se pokvari. (2 dni na 30°C ali 2 leti na 3°C).

Kaj je **AKTIVNA** embalaža ?

Aktivna embalaža (angl. Active Packaging) je embalaža, ki z vključevanjem aktivnih kemijskih in/ali bioloških komponent spreminja stanje pakiranih živil z namenom podaljšanja roka uporabnosti, izboljšave senzoričnih lastnosti oziroma vzdrževanje kvalitete pakiranih živil.

TEHNIKE aktivnega pakiranja ...

1

Sistemi z absorbenti

(angl. Scavengers)

- odstranjujejo nezaželene snovi (kisik, ogljikov dioksid, etilen, vlago, neprijetne vonjave, UV svetlobe...)

Sistemi z generatorji

(angl. Emitters)

- sproščajo določene snovi (ogljikov dioksid, protimikrobna sredstva, antioksidante, pesticide, konzervanse...)

Embalaža s funkcijo samoogrevanja ali samohlajevanja

3

2

Polimerni film s funkcijo lovilca kisika – kontrolira migracijo kisika v/iz embalaže – rezultat daljša življenjska doba izdelka, izboljššan okus, barva, nadzor pri serviranju izdelka...

Absorber kisika – pomoč pri ohranjanju svežine pakiranih živil npr. suhe salame, kave, čaji...

Meso jelena – kako ostati svež dlje časa?

Kako **MIKROORGANIZMI** vplivajo na **BLAGO** ?

1 Pokvarjeno blago
zaradi fizične
prisotnosti
mikroorganizmov

Razvoj plesni na tekstilu, na
lečah optičnih instrumentov

1

2 Pokvarjeno
blago zaradi
razpadanja, ki
ga povzročajo
mikroorganizmi

2

3 Pokvarjeno blago
zaradi stranskih
produktov
metabolizma
mikroorganizmov
(ki so prešli v blago)

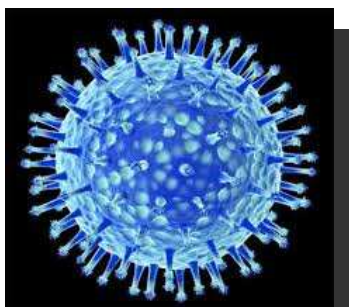
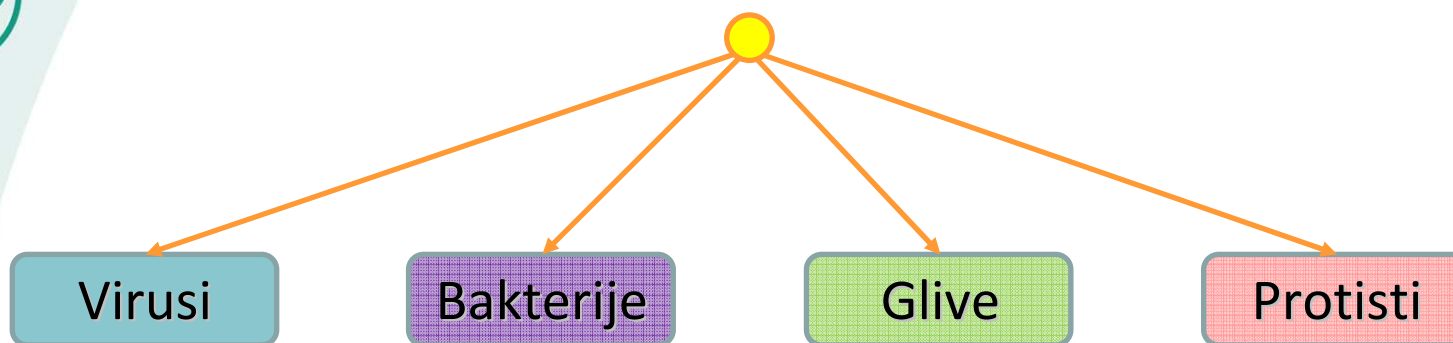
Nastajanje alkohola, kislinske
ali mlečne kisline, amoniaka...

3

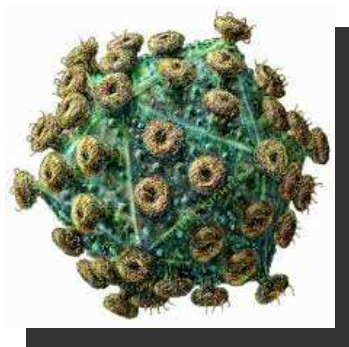

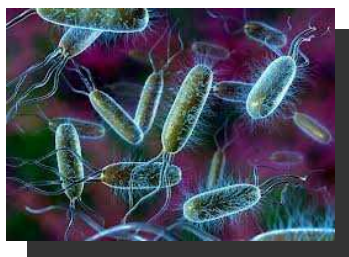
Kaj so **MIKROORGANIZMI** ?

Virus ptičje gripe

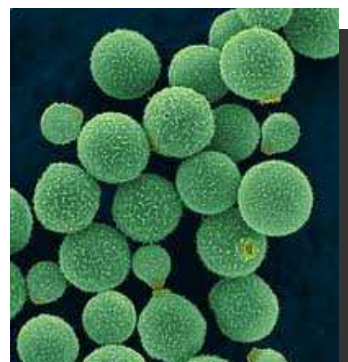
Virus HIV

E. Coli bakterija

Bacteria Parasites Remedies

Gliva kvasovka

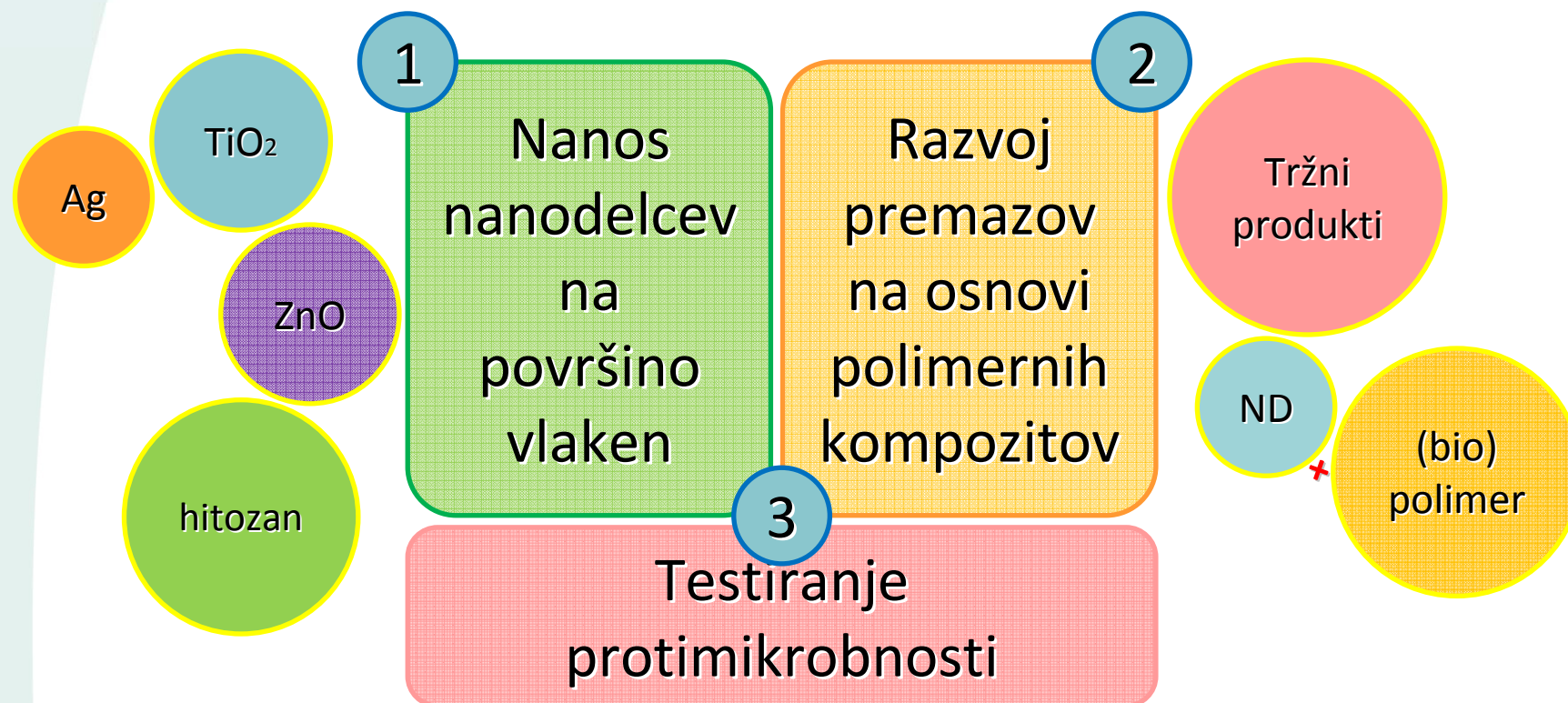

Ameba

Kaj je **NANOEMBALAŽA** ?

Nanoembalaža je embalaža, ki vsebuje nanomateriale za izboljšanje funkcionalnosti.

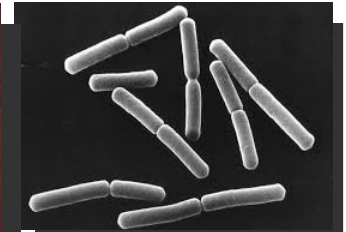
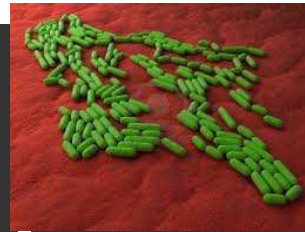
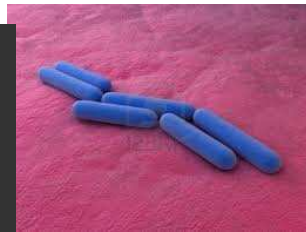
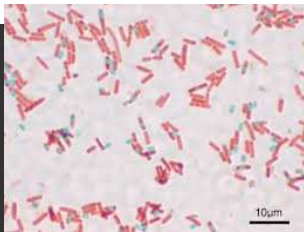
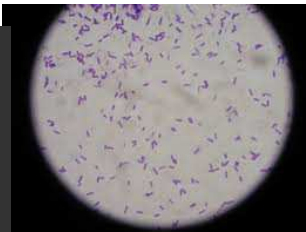
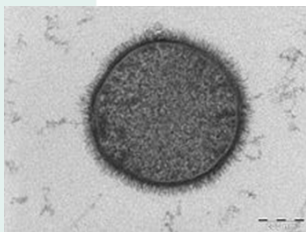

Možna tveganja ? Migracija nanodelcev v hrano in pijačo !!!

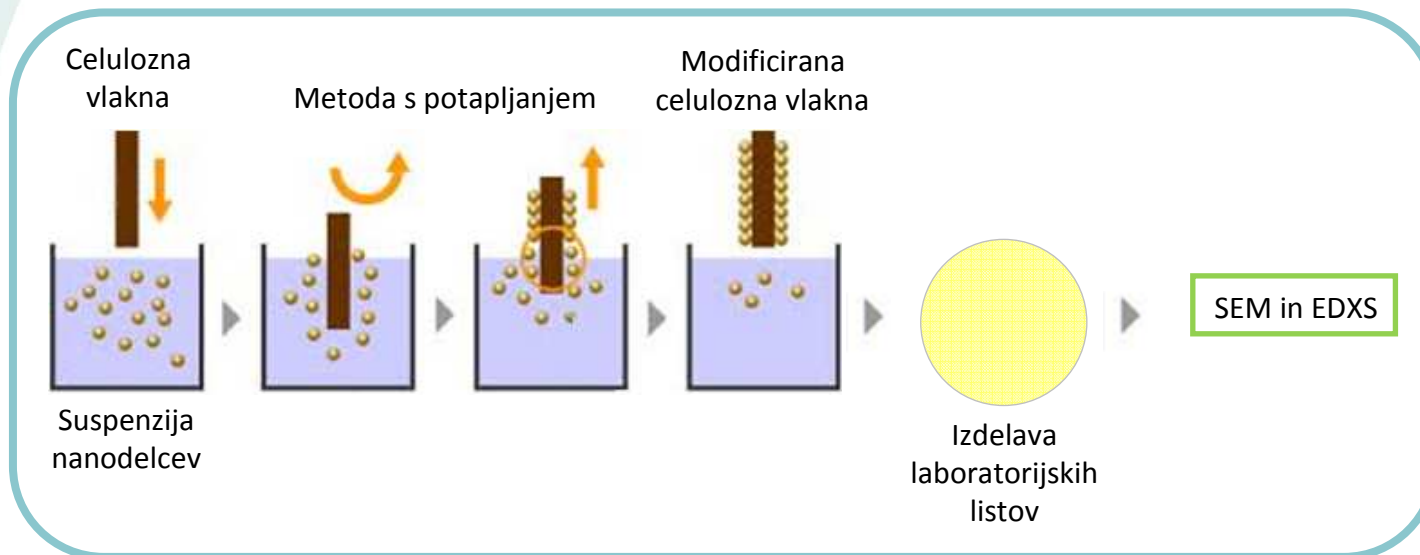
Nekaj o **BACILLUS SUBTILIS** ...

- ☐ nenevarna bakterija, ki je prisotna okrog nas (v zraku, v zemlji in v vodi)
  - ☐ zasledimo jo tudi v papirni industriji (preživi visoke temperature)
  - ☐ ima sposobnost proizvajati encime (amilaze, ki razgrajujejo škrob)
  - ☐ je poceni in relativno enostavna za uporabo
  - ☐ gojimo jih lahko v večjem številu
-
- ☐ nagojitev bakterij za testiranje protimikrobnosti
  - ☐ priprava inokuluma
  - ☐ slepa kontrola

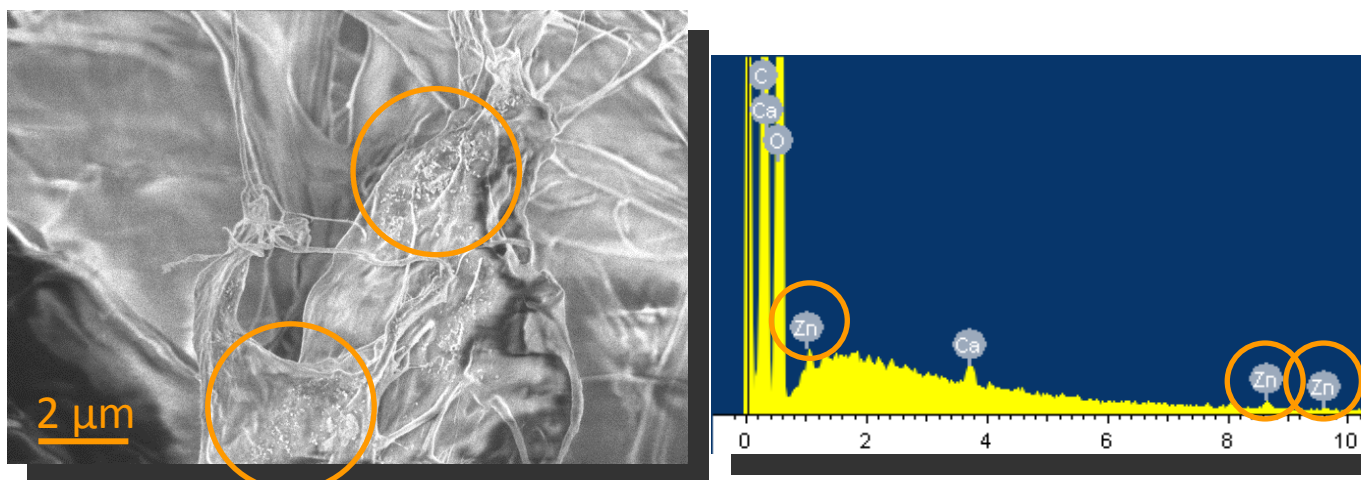

Nanos **NANODELCEV** na površino vlaken ...

ZnO

Primer SEM posnetka in pripadajoči EDXS spekter

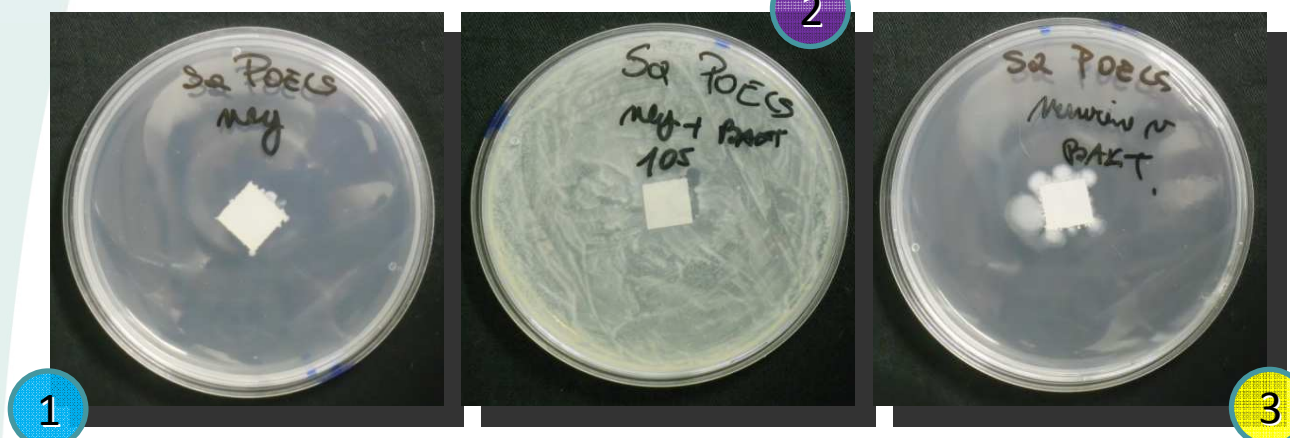

Testiranje **PROTIMIKROBNOSTI** ...

Bacillus subtilis

Celulozna vlakna – SA POELS

Celulozna vlakna – SA POELS + 1 % ZnO

Legenda:

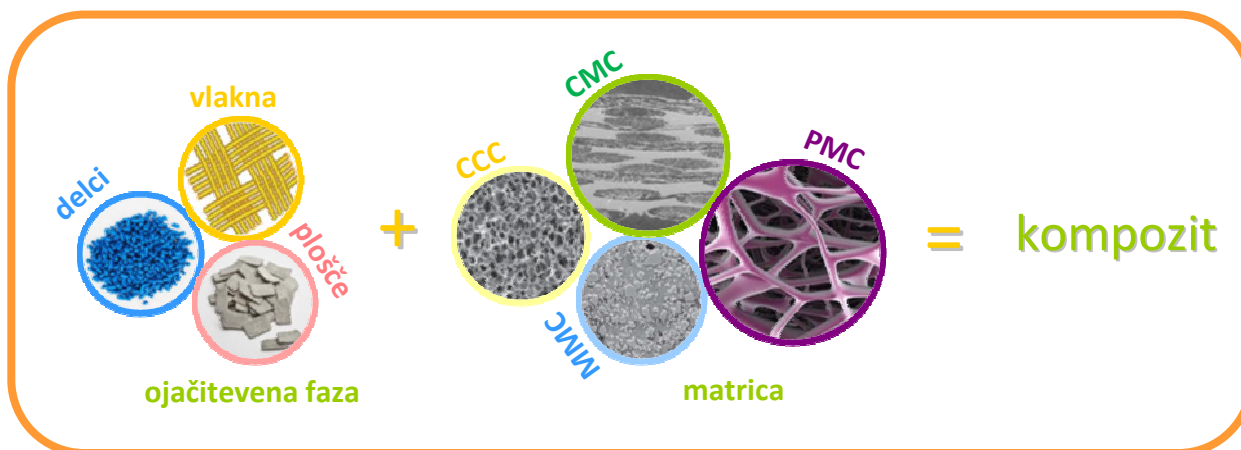
- (1) Vzorec na gojišču Standard count agar;
- (2) Vzorec na gojišču Standard count agar z dodanim inokulumom 100 000 celicami *Bacillus subtilis* na mL;
- (3) Vzorec na gojišču Standard count agar, predhodno potopljen v inokulum s 100 000 celicami *Bacillus subtilis* na mL.

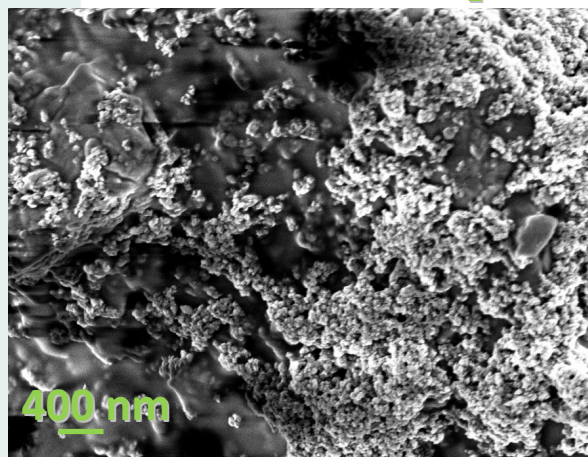
Razvoj **PREMAZOV** na osnovi **POLIMERNIH** kompozitov ...

Kaj je kompozit?

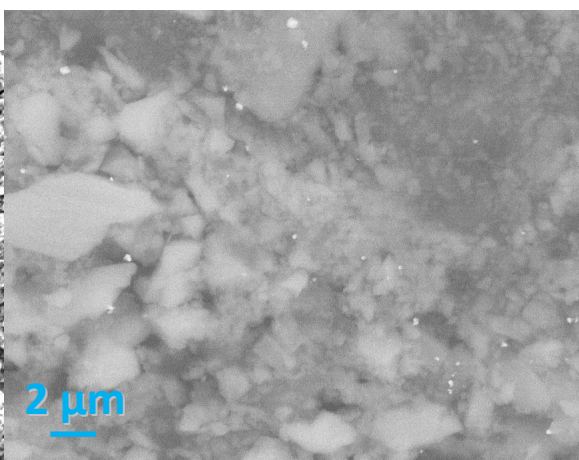
Kaj je nanokompozit?

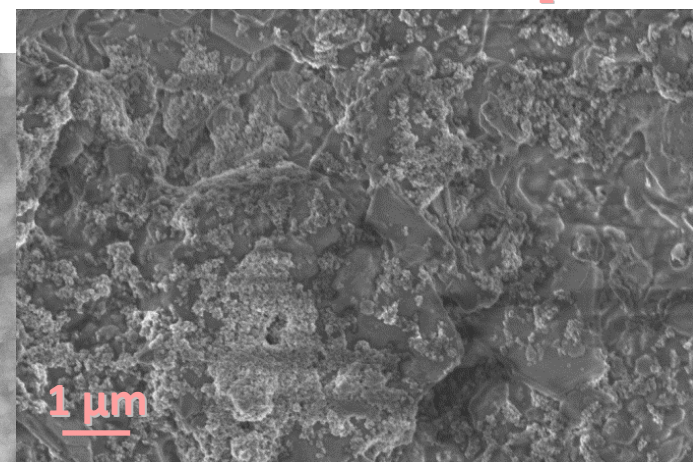
polimer + TiO_2

polimer + Ag

polimer + Ag + TiO_2

Testiranje **PROTIMIKROBNOSTI** ...

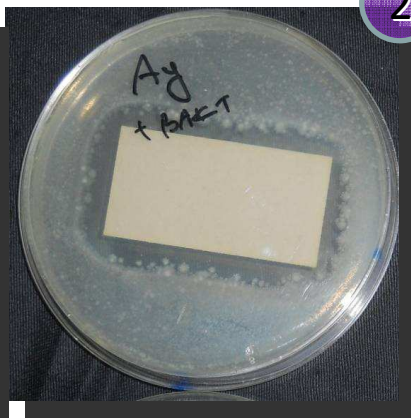

Bacillus subtilis

Papir + premaz na osnovi polimernega kompozita

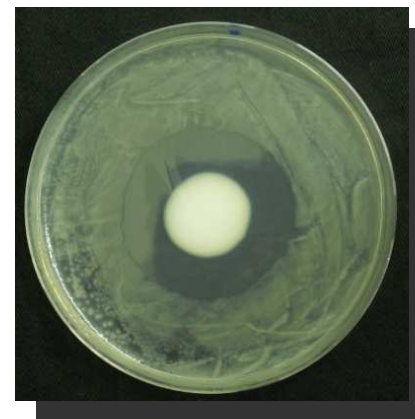

1

2

Testiranje tržnih produktov...

Vzorec: SANITIZED

Vidna cona inhibicije

Deluje protimikrobno

Legenda:

(1) Vzorec na gojišču Standard count agar; (2) Vzorec na gojišču Standard count agar z dodanim inokulumom 100 000 celicami *Bacillus subtilis* na mL;

aero

B&B

PAPIRNICA VEVČE

DELO

Duropack
tospack d.o.o.

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

KOLIČEVO KARTON
Proizvodnja kartona d.o.o.

KUVERTA
NOVA d.o.o.

LEPENKA

PODJETJE ZA PROIZVODNJO
IN PREDELAVO PAPIRJA TRŽIČ, d.d.

Melamin

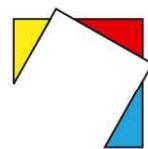

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

PALOMA TOVARNA
LEPENKE CERŠAK d.d.

paloma
PREVALJE

PAPIROTI

radeče
papir

valKARTON
vsi izdelki po meri

VIPAP
VIPAP VIDEM KRŠKO

Inštitut za celulozo in papir
Pulp and Paper Institute
Bogišičeva ul. 8 1000 Ljubljana
Slovenija

tel.: + 386 1 200 28 00
fax: + 386 1 426 56 39
e mail: icp@icp-lj.si
www.icp-lj.si

HVALA ZA POZORNOST!

Inštitut za celulozo in papir
Pulp and Paper Institute
Bogišičeva ul. 8 1000 Ljubljana
Slovenija

tel.: + 386 1 200 28 00
fax: + 386 1 426 56 39
e mail: icp@icp-lj.si
www.icp-lj.si